

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΝΙΚΟΣ ΜΙΧΑΛΙΤΣΙΑΝΟΣ

Όταν επιστρέφω στη ζωγραφική, θέλω να αισθάνομαι ερωτευμένος μαζί της

Ο Νίκος Μιχαλιτσιάνος ανήκει σε εκείνους τους δημιουργούς που αθόρυβα και με ουσία παράγουν το δικό τους εικαστικό τους σύμπαν, γεμάτο φαντασία, αλλά και πραγματικότητα. Το ευτύχημα είναι πως οι... συνταξιδιώτες τον ακολουθούν πιστά για πάνω από είκοσι χρόνια, περιμένοντας κάθε φορά με ακόμη μεγαλύτερη ανυπομονασία την καινούργια του δουλειά. Επτά χρόνια μετά την τελευταία του έκθεση ζωγραφικής, «Το βλέμμα της αθωότητας» στην γκαλερί «Ζουμπουλάκη», επανέρχεται στη γνωστή αίθουσα του Κολωνακίου (έως τις 5 Φεβρουαρίου) με τα «Όνειρα» που συνέλεξε και φιλοτέχνησε όλο αυτό το διάστημα. Πού τα αφιερώνει; Στη 18χρονη κόρη του, Μαρκέλλα, που -όπως φαίνεται- έχει κληρονομήσει το ταλέντο του πατέρα της...

από τη ΜΑΡΙΑ ΤΣΙΛΙΜΙΔΟΥ

Δεν σας αρέσει να «εκτίθεστε» πολύ συχνά;

Είναι μια ανάγκη μου. Δεν χρειάζεται, πιστεύω, να είναι κάποιος συνέχεια στο προσκήνιο. Για να δείξει κάτι, θα πρέπει να έχει και κάτι να πει, κάτι να προτείνει και κυρίως ν' αφηγηθεί πώς εξελίχθηκε η δουλειά του. Το 2003 έδειξα πορτρέτα μικρών κοριτσιών, που πόζησαν έχοντας δίπλα τους ένα λευκό, άγραφο, χαρτί. Ήταν έργα για μένα αρκετά σημειολογικά, καθώς προσέγγιζαν την έννοια του πορτρέτου από μια άλλη σκοπιά. Στην παρούσα έκθεση αλλάζει τελείως το σκηνικό. Κρατάω μεν το κομμάτι της παρουσίας του ανθρώπου, που αποδίδεται μ' έναν σχεδόν φωτογραφικό ρεαλισμό, αλλά πίσω του εκτυλίσσεται το όνειρο μ' έναν χειρωνακικό εξηρησιονισμό που φέρει έντονα τα στοιχεία του συμβολισμού. Όσο για το χαρτάκι της προηγούμενης δουλειάς, βρίσκεται πια δίπλα από κάθε πίνακα. Μικρά τσαλακωμένα χαρτάκια γραμμένα με λέξεις, οι οποίες παραπέμπουν στο έργο, σαν συμπλήρωμα της έννοιας του ονείρου για να βοηθήσει τον παρατηρητή να το «εκλειδώσει».

Κάθε έργο επομένως φέρει δύο επίπεδα, δημιουργ-

ώντας με μια διάθεση θεατρικότητας έναν διάλογο ανάμεσα στο πραγματικό και το φανταστικό.

Ακριβώς. Τα μοντέλα που ποζάρουν, ήρεμες πια, είναι μια μικρή παγίδα για να δει ο θεατής το όνειρο. Να κρατήσω δηλαδή την ένταση του παρατηρητή πίσω, ενώ εκείνος θα έχει μαγευτεί από μπροστά, θα έχει αγκιστρωθεί πιο σωστά από την εικόνα και το φως που έχουν οι ανθρωπίνες φιγούρες. Άλλοτε είναι αλληλένδετα, κι άλλοτε υπάρχει άρση της συμμετοχής. Υπάρχουν μοντέλα που γυρνούν την πλάτη τους στο όνειρο και κοιτούν τον παρατηρητή. Είναι δύσκολο να παντρέψεις στον διδι-άστατο χώρο του τελάρου τη μία δουλειά με την άλλη. Ήταν ζητήματα που έθεσα στον εαυτό μου και προσπάθησα να τα λύσω. Για το αποτέλεσμα δεν ξέρω, ξέρω όμως ότι προσπάθησα να είμαι πολύ συνεπής και με τις δύο «καταστάσεις».

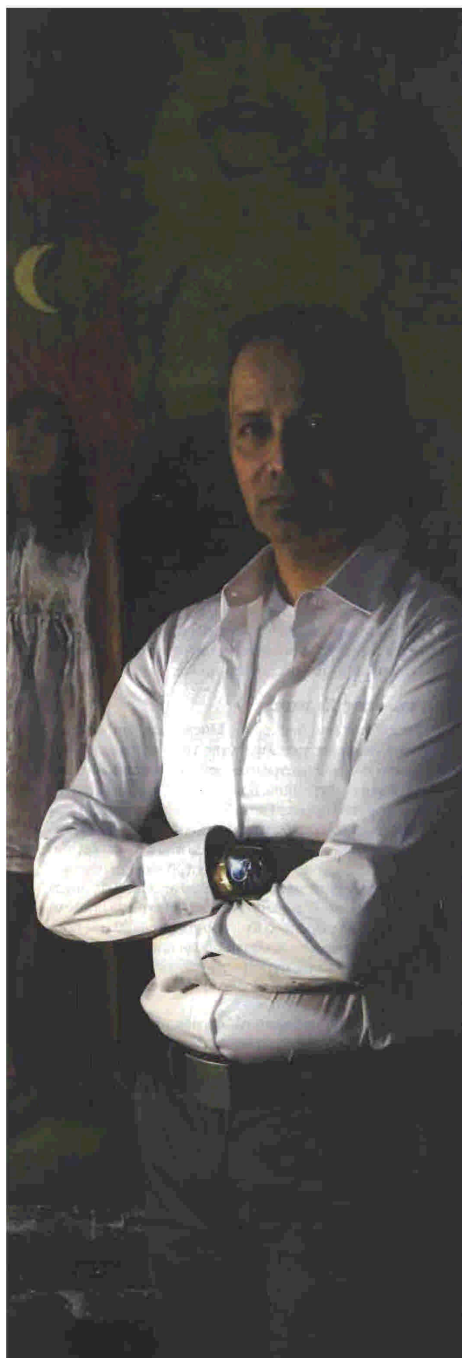
Πώς προέκυψαν τα «Όνειρα»;

Έχω μεγάλη δυσκολία στον ύπνο. Τις ατελείωτες ώρες αιψνίας διάβαζα ή ζωγράφιζα. Όταν κατάφερα όμως να κοιμηθώ, έβλεπα πάντα όνειρα και πάντα τα σημείωνα. Οι δικές μου καταγραφές έχουν περάσει

“

Μ' αρέσει η ζωγραφική έρευνα, αλλά δεν νομίζω ότι έχω ανάγκη ταυτότητας μουσαμά. Δεν με ενδιαφέρει, δηλαδή, να βλέπουν ένα έργο μου και να με αναγνωρίζουν αμέσως.

”

σ' αυτή τη δουλειά, σε μικρά πορτρέτα, όπου πίσω είναι οι ιστορίες γραμμένες και από πάνω σε διαφάνειες οι άνθρωποι. Κάποια στιγμή, λοιπόν, άρχισα να τα σχεδιάζω και, όταν απέκτησα ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για μένα, να τα μεγεθύνω και να τα κάνω προσέχδια. Είναι, όμως, και όνειρα που μου αφηγήθηκαν τα ίδια τα κορίτσια που απεικονίζονται.

Τα όνειρα γίνονται κάποιες φορές και εφιάλτες;

Ποτέ δεν το σκέφτηκα έτσι. Απλά σχεδίαζα ό,τι άκουγα ή έβλεπα ο ίδιος, χωρίς να κρίνω αν το αποτέλεσμα μπορεί να φοβίσει κάποιον, να τον σοκάρει ή να τον ευχαριστήσει. Είναι μόνο η αλήθεια του πρωταγωνιστή τους. Τα περισσότερα παιδιά, άλλωστε, βλέπουν περίεργα πράγματα.

Πόσα έργα παρουσιάζονται στη «Ζουμπουλάκη»;

Μέσα στα επτά αυτά χρόνια ολοκλήρωσα εβδομήντα έργα, εκ των οποίων εκτίθενται τώρα τα πενήντα. Τον Μάρτιο θα ταξιδέψουν στην γκαλερί «Gauguin» του Άμστερνταμ και τον προσέχθ Νοέμβριο στη «Μεταμόρφωση» στη Θεσσαλονίκη.

Γιατί τα μοντέλα σας είναι μόνο κορίτσια;

Γιατί αγαπώ τις γυναίκες, σε όλες τις ηλικίες, από μικρά παιδιά μέχρι τα βαθιά τους γεράματα. Και τις σέβομαι πάρα πολύ. Έχουν, πιστεύω, εξαιρετική δύναμη, ανώτερη των ανδρών. Με τη δουλειά αυτή, θα γεμίσει η γκαλερί έφηβες. Μ' ενδιέφερε να καταγράψω την αφέλεια, το θράσος, αλλά και την ανεμελιά της ηλικίας τους.

Ο άνθρωπος ήταν ανέκαθεν πρωταγωνιστής στη δουλειά σας;

Από το 1988 έως το 1997 υπήρχε παντελής απουσία του, τόσο τονισμένη όμως, που έμοιαζε τελικά σαν να ήταν εκεί. Από το '98 άρχισα να τον βάζω αλλοιωμένο, εξπρεσιονιστικό. Στη συνέχεια και ως το 2003 ο άνθρωπος δέσποζε, όρθιος, σπυτός, γενναίος στον χώρο του, ακριβώς όπως ήταν. Μετά άρχιζε ξανά ο ζωγραφικός χώρος να επεμβαίνει και να τον αλλοιώνει. Δεν ξέρω τι θα γίνει στο μέλλον, ίσως και πάλι να τον εξαφανίσει.

«Απιστίες» στη ζωγραφική έχετε κάνει;

Η πορεία μου μέχρι τώρα περιλαμβάνει αμέτρητες ώρες ζωγραφικής, και είμαι πολύ ευτυχής γι' αυτά. Δεν ανήκω, όμως, πουθενά με προσήλωση ιερή. Μ' αρέσει η ζωγραφική έρευνα, αλλά δεν νομίζω ότι έχω ανάγκη ταυτότητας μουσαμά. Δεν με ενδιαφέρει, δηλαδή, να βλέπουν ένα έργο μου και να με αναγνωρίζουν αμέσως. Τα τελευταία δύο χρόνια κάνω μια έρευνα πάνω στο ηλεκτρονικό, για το πώς μπορεί μια διάφανεια ζωγραφική χωρίς χρώματα -παρά μόνο με μαύρο μελάνι χαρακτηριστικής- να δώσει την αίσθηση της προοπτικής σε μια σύνθεση δύο διαστάσεων. Αυτό το πείραμα θα μου πάρει πολύ χρόνο ακόμη, αλλά αυτά είναι που με κεντρίζει, το ταξίδι στη ζωγραφική. Παράλληλα όμως, ασχολούμαι και με άλλες μορφές έκφρασης: βίντεο, κατασκευές, εγκαταστάσεις. Αν μείνω σ' ένα πράγμα, νιώθω ότι βουλιάζω. Εγώ όμως θέλω, όταν επιστρέφω στη ζωγραφική, να αισθανομαι ερωτευμένος μαζί της.

Έχετε καταφέρει να ζείτε από την τέχνη σας;

Στάθηκα τυχερός σ' αυτόν τον τομέα. Υπάρχουν, όμως, καλλιτέχνες που πουλάνε και άλλοι που δεν πουλάνε και αναγκάζονται να κάνουν κάτι άλλο για να βγάλουν τα προς το ζην. Όλοι λένε ότι η Ελλάδα παράγει βαριά βιομηχανία, εννοώντας τον πολιτισμό και τον τουρισμό της, αλλά στην ουσία δεν υπάρχει καμία υποστήριξη. Χιλιάδες υπόγεια παραμένουν γεμάτα από εξαιρετικά έργα που πολύ θα ήθελαν να τα έχουν μεγάλες γκαλερί και συλλέκτες της Ευρώπης. Ούτε όμως το κοινό έχει την απαιτούμενη παιδεία. Όταν μάλιστα αισθάνεται πεισμένο από τη σκληρή καθημερινότητα, πώς θα μπορέσει ν' απολαύσει ένα έργο; Η τέχνη χρειάζεται βοήθεια, είναι κάτι πολύ εύθραυστο, όμορφο και πολύτιμο.

Τι φοβάστε για το μέλλον;

Το μόνο που με φοβίζει είναι η υγεία. Ξέρω ότι το μέλλον των παιδιών θα είναι πολύ πιο δύσκολο από το δικό μας. Έχουν, όμως, άλλες αντοχές, θα είναι πιο έτοιμα. ☉